

Tuki-interventio lapsensa menettäneille isille

Anna Liisa Aho tutki väitöskirjassaan ”Isän suru lapsen kuoleman jälkeen, Tuki-interventio ja sen arviointi” (2010) isän surua lapsen kuoleman jälkeen. Tutkimuksessa kehitettiin tuki-interventio ja arvioitiin sen vaikutuksia isien suruun. Tavoitteena oli tuottaa tietoa isien surusta ja tukikeinoista, joita voidaan hyödyntää hoitotyössä. Aineisto kerättiin isiltä (interventioryhmä ja verrokkiryhmä) ja Suomen yliopistosairaaloiden osastoilta, joissa hoitohenkilökunta kohtasi surevia isiä. Intervention kehittämisessä oli mukana asiantuntijaryhmä, jossa oli tutkijan lisäksi lapsensa menettäneitä vanhempia ja surevien vanhempien kanssa työskentelevää terveydenhuoltohenkilöstöä.

Tuki-interventio sisälsi

- 1) Isille jaettavan tukipaketin
- 2) Vertaistukijoiden kontaktin isiin
- 3) Terveydenhuoltohenkilöstön kontaktin isiin

Tukipaketin sisältö

- 24 A4-kokoista lehtistä, johon oli kerätty laajasti isien tarpeiden mukaista tietoa eri kuolintavoista ja kuoleman jälkeisestä surusta, eri perheenjäsenten surusta ja selviytymisestä sekä surun vaikutuksista perheen elämään sekä kriisihoidosta
- runoja ja surevien vanhempien omia kertomuksia lapsen kuolemasta

Isät saivat tukipaketin sairaalassa ennen kotiutumista, jotta he pystyivät lukemaan siihen sisällytettyä tietoa omien tarpeidensa ja voimavarojensa mukaan. Tukipaketin kehittivät vanhemmat, joiden lapsi on kuollut.

Vertaistukijoiden kontakti

- ensikontakti isiin puhelimitse viikko lapsen kuoleman jälkeen
- tapaaminen tai kotikäynti sovittuna ajankohtana isien tarpeiden mukaan

Isille osoitettiin sellainen vertaistukija, joka oli kokenut mahdollisimman samankaltaisen lapsen kuoleman. Vertaistukijat olivat käyneet vertaistukikoulutukseen erikoistuneiden ammattihenkilöiden järjestämän koulutuksen. Isiltä pyydettiin suostumus vertaistukijoiden kontaktiin ja yhteystietojen välittämiseen vertaistukiyhdistykselle (KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry) jo sairaalassaoloaikana. Vertaistukijat ottivat yhteyttä isiin viikko sairaalasta kotiutumisen jälkeen ja sopivat kotikäynnistä. Kontaktit vertaistukijoiden ja isien välillä jatkuivat isien tarpeiden mukaan.

KÄPY

Lapsikuolemaperheet ry

Terveydenhuoltohenkilöstön kontakti

Terveydenhuoltohenkilöstö tapasi isiä 2-6 viikkoa sairaalasta lähdön jälkeen. Mikäli tapaamista ei saatu toteutumaan, isiä tuettiin puhelimitse. Lapsen omahoitaja tai lapsen kuolinhetkellä paikalla ollut hoitaja sopi isien kanssa kontaktin ennen sairaalasta lähtemistä tai postitti ajankohdan isille kotiin. Jälkikontaktissa isiä tavattiin noin tunnin ajan joko osastolla tai muussa sovitussa paikassa.

Vaikutukset isien suruun

Tuki-interventiolla oli myönteisiä vaikutuksia isien suruun. Interventioryhmän isillä oli vähemmän epätoivon, syyttelyn, vihan, irrallisuuden ja hajanaisuuden tunteita kuin verrokkiryhmän isillä. Heillä esiintyi myös vähemmän paniikkikäyttäytymistä ja heidän persoonallinen kasvunsa oli voimakkaampaa. Suurin osa isistä koki, että saatu tuki auttoi heidän selviytymistään. Eniten he saivat emotionaalista tukea sairaanhoitajalta/omahoitajalta. Isät pitivät tuki-interventiota toimivana ja toivoivat sen jatkamista.

Tuen merkitys

Vaikka ydinperheen ja muiden läheisten ihmisten tuki on lapsen kuoleman jälkeen tärkeää, ongelmia saattaa surun seurauksena ilmetä parisuhteessa ja muissa ihmissuhteissa. Tämän takia tukea voidaan kaivata myös muilta tahoilta. Tulokset osoittivat, että isät tarvitsivat monimuotoista ammatillista ja ei-ammattillista tukea lapsen kuoleman jälkeen. Isät pitivät vertaistukea tärkeänä tukimuotona. Sen avulla he pystyivät puhumaan lapsen kuolemasta ja ilmaisemaan tunteita. Myös terveydenhuoltohenkilöstön tuki koettiin myönteisenä sekä ennen lapsen kuolemaa että pitkään lapsen kuoleman jälkeen. Terveydenhuoltohenkilöstöltä toivottiin tiedollista, emotionaalista ja konkreettista tukea. Terveydenhuoltohenkilöstön kontaktit ja yhteydenpito sairaalasta lähdön jälkeen koettiin tärkeinä asioina surussa selviytymisessä.

Lähteet ja lisätietoja:

- Aho, AL (2010) Isän suru lapsen kuoleman jälkeen. Tuki-interventio ja sen arviointi. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos.